

Bulle ofte aflaets-brief van de heylighe cruysvaert, ghegunt ende bevolen te vercondigen, door den H. Roomschen Vader, paus Sixtus de vijfde, in de coninckrijcken van Spaignen, ende de eylanden daer onder sorterende, ende in de coninckrijcken van Sicilien ende Sardaignen, in faveur der gener die behulpich en dienstigh zyn, int oorlogh ende oncosten des selve, aen Philippus coninck van Spagnien, tegens d'ongheloovighen ende kettters ...

<https://hdl.handle.net/1874/9371>

Bulle ofte Aflaets-brief van de
heylighe Cruysvaert/ ghegunt ende bevolen
 te verrondigen/ door den **H. Roomschen Vader/ Paus Sixtus**
 de vijfde/ in de Coninckrijcken van Spaigien/ ende Eplanden daer onder sorte-
 rende / ende in de Coninckrijcken van Sicilien ende Sardaigien/ in faueur der gener die
 behulpijck ende dien slich zijn / in't Oorlogh ende oncoften des selue / aen Philippus
 Coninck van Spaignen/ tegens d'ongheloovighen ende Ketteren / vanden
 onses Catholijcken gheloofs / met seer groote Aflaten/ Ghe-
 naden ende Pveilegten.

Ghetranslateert upt de Spaensche in onse Nederduytsche
 tale/ nae uptwijfen van't Originael hier by gevoeght/ Door een Liefhebber
 van de op'rechte ende supere Apostolische Catholische leere.

Met eene Christelike voorrede / alle vrome dienende tof
 waerschouwinghe/ ende ontdeckinghe der Pauscher dwalinghen.

Allen Christghelooighen ende Euangelischer waerheyt liefhebrenden Menschen / ghenade ende sterckheyt / ende den ghenen die bezoghen / verlepdt ende verdwaelt zyn / wederkeeringhe / Den verblinden hardnechtighen Pharijeen ende Meesters / waersehouwinghe des grouwelijken oozdeels / etc.

El te rechte heeft de almachtighe Godt tot den afgesjedwaelden Goden by Jeremiam int 6. Cap. vers. 16. gheseyt. Soo spreect de heere: Zedet op die weggen / ende siet toe / ende bezoght nae de voorighe weggen / welcker den goeden wegh zy / ende wandelt daer inne / soo sult ghy ruste vinden doo; uwe zielen: Waer mede / gunstige Lefer / Godt updruckelijcken te kennen gheeft / dat niet een pghelijck wegh / die hem de Menschen berieket ende voorbeeld / oft hem van anderen voorghefcheyden woordt / buypen het uptghedruichte woordt Gods / ghenoech is / om ruste voo; syne siele te vinden: maer men moet den goeden wegh alleen ingaen / buypen den welckē men niet can salich worden / ende ten hemel ingaen. Maer ghelijck de Propheet van desen volcke voo; sijn ghetrouwe vermaninghe ende waerschouwinghe dit tot een aint woordt gheroghen heeft: Wy en willen niet doen: alsoo gaet het noch huypighen daeghs toe / mer den ghenen / die niet min / als ten tijde des Propheeten / ghewaerschouwet worden / daer men (leyder Godt sijn) in hoe vele onweggen sonderlinge die arme / simpele / verblindede Menschen in den Pausdom omghelepdt / jae verlepdt worden / ende dat / met Paus Sixten Indulgentien ende Klaten / de welke / soo sy wel aenghemerckt / ende met aendacht ghelesen ende betlesen worden / soo zyn de selve anders in den grondt niet / dan een ghehele wecheninghe ende uproepinghe / niet alken des waren Gods dienstes / maer oock des gantschelijcken Pauselijcken Kerckelijcken dienstes: jae eens verachtighe ende vertredinghe des uptghesoyteden bloede des Sone Gods Jesu Christi / in't welke ons alleen verghewinghe ende afaet van alle zonden ghegeven woordt / als daer van den h. Apostel Petrus in sijn eerste Brie / int eerste Cap. vers. 18. leert / daer hy aldus ghetuyghet: Werende dat ghy niet met vergankelijcke dingen / silver oft gout verlost en zyt / up uwe ijdele wandelinghe die van den Suderen overgegeven was: maer met den dierbaren bloede Christi / als eens onstraffelijcken ende onbedieckten Lams. Alwaer Petrus / van welckers successie de Pausen roemen / veel een ander afaet leert / als sijn naecomelighen / die seyt: Niet met vergankelijcke dingen / merckt / silver oft gout / etc. Warrum / lieve Lefer / naedemael huypighen daeghs vele simpele onwetende Menschen bevonden worden / die de Pauselijcke Afgoderije aenhangen / nochtans den grouwel van dien niet en weren / soo hebbeick / beweeght zynde / een deels van herten / over de verlepdinghe veler onnooseler Menschen van die Papijstische Leeraers ende voo;standers: anderdeels over de groote ende stout onbestachtheit der Papscher Kramerege ende Coopmanschay: maer meere deels om die eere des bitteren tijdens ende bloetbergietens Jesu Christi / siet goet ende stichtelijcken geacht. Dese Bulle van de h. Crispbaert (soo sy die noemen) van den h. Vader Sixto den 5 / int Jaer 91 / int Coninckrijck van Spagnien / Sicilien / met haer Eplanden ghegheven / up den Spaenschen / in onse Nederduytsch ober te setten / ende in Druck / met sijn Originael daer by int Spaensh up te geven / ten eynde dat doch eenmael in dese bezogfde laet se tijden her mommen aensicht des Pausdom ontdeckt / ende alsoo het clare schijnende licht des h. Euangelij / van dese yselche duyfternisse der Pauselijcker Bullen niet meer / ende meer by den eenhoudighen verduyfster ende verdonckert en woode / den welken men duyfent d'ighen wijs makende / in die blindheyt soeckt te houden / om alsoo haren Paus. als een Stadhouder Christi / (soo sy d'noemen) te eeren ende te kussen / en hem met sijnen Gode / Mooyim / van't Bullen / gelt rijk te maken. Maer / gunstige Lefer / het heeft my dickmaels groote verwonderinghe aenigheboecht / ende verwondert my alshoeh seer gootelijch / hoe dat de Menschen kinderen / haer zielen salicheyt niet meer betrachtende / daer aen het doch alle ghelegghen is / van soodanigge Monicken ende Caffe-jaghers / soe te laten verlepden ende blindghoeken / dat sy haer lichamen met vasten / ende andere swaete boerden / soo laten crupcighen / ende daer inne salicheyt te soecken / daer dit doch alles met twee Spaensche Realen can verreegen worden. Oft hem selven in persoon ten dienste van den Coninck over te geven / om die kintens up te roepen / sonder dat men in haer Daghebber van nooden heeft gegynicht ende gequeit te worden / alles nae luyde deser Bulle: Jae is niet van die tijden Wencelais des Keisers / int Jaer 1400 / als dese Bullen / in plaecte van het Joodtsche Luytjaer / opgheroemen / ende van de Roomsche Daders ghebonden is / alle binck om gelt te coope gheweest.

Vader-moorders / Moeder-moorders / Woerden / Zuster / ja die haer eyghen Wijzen be-
moorden / ist niet om ten cleyn gelt af te coopen? Soo dat wel eerrijds een Monick / met
namen Mantuanus; int 3. Boeck der ellendicheit; gheschreyen heeft:

Pernices mercantur equos, Venalia Roma,
Templa, Sacerdotes, altaria, sacra, coronae,
Ignes, thura, preces, corum est venale Deusque. **Dat is:**
Verlaet mijn bediet / ghy cranche ende vromen /
Snelle Vaerden / Tempelen / Priesters ende Croonen /
Duur / Wierooch / Ghebeuten / Godt / Hemel, sonder schroomen /
Tis al om gelt te coopen / binnen Grooten.

Wt is oock dat van den h. Vader Alexandro den 6. ghelesen wort:

Vendit Alexander, coelos, altaria, Christum,
Emerat ille prius, vendere jure potest. **Dat is:**
De Vader Alexander de seste van name /
Heeft Christum / Hemel / met altaren bequame /
Vercocht / want hy hadde ghecocht sonder blante.

Gedrukt
int Jaer
1592, by
Hierony-
mus Ver-
luffen.

Nota.

Nota.

Leest men dit oock niet / in de Catholijche Sermoenen van Henrico Adriani, *Prefter* ende
Pastoor van S. Elizabeths Gasthuys binnen Antwerpen; ghepredicht int Sermoen op den
9. Sondach nae de h. Dreyuldicheit; daer hier dese woorde in spetie tot den tweeden troost
verhaelt / segghende: **Den troost** die ons hier Christus geeft / is dat wy niet alleen op eenen
cleynen tijdt mogen onse eenwige salicheit hercrighen / maer dat wy oock / om tijdelijche ende
verganchlijche dinghen / mogen die ewige goeden becomen ende beerden. Daerom spreect
hy aldus: **Maecht u bynden van den Ryckdom der boosheit.** Wat isser toch snooder als
gelt? Ende wat isser beter of saliger als bynden te hebben int oordeel Gods? ende als sul-
ke bynden die ons comen opnemen in die eenwige Tabernaculen? **Ende siet** dese bynden
conne wy met den snoodē gelde becomē. Wie soude al conne verhalen her *aiso Xpote pd' ioy,*
dat is / de begeerlijcheit des wylen gewins des Pausdoms. Doch dese Wulle is daer van
een seer bequaem Compendium. Soo siet ghy dan wel / gunstige Leser / dat het al om gelt
te doen is / ende het heet / helpt my / ick helpe dy. Och lach / waer sullen dan die arme heenen?
Die moeten vasten ende penitentie doen / dat sy swaer ende magher woorden / die moeten in
Dagebyer baren ende blijven / als die geen gelt hebben des Paus Wullen te coopen. Morten
dan niet alle Armen / nae des Paus Wullen / verlozen gaen ende verdoemt worden? **Ten ware**
dat sy hadden / het ijden / die verdiensten / ende het bloet-bergieten Jesu Christi? **Dooz** het
welcke / alle de ghene die in hem ghelooven / eenen bygen ende rijcken toeganch
wozdt int Conclike der Hemelen / als den Apostel tot den hebreen / 10 Cap. int 19. vers.
waterloos wotchen / gelijk Petrus seyt in synen 2. Brief int 2. Cap. vers. 17. **Ende Judas**
in synē Brief / vers. 12 / van die balseche Leeracs sonder cracht: Verlaetse / achtse niet / maer stelt
u verrouwen alleen op Jesum Christum / op die levendige ende crachtighe belofenis des
h. Euangely / niet achtende op het snatere van Martino Duncano, die daer wel vermetelijckē
ende onbeschaemdelijck derf schryben in de besuyt-reden van een eozijche onderschept d' tuf-
schen Godlijcke ende afgodijche Weelden: Die alle wil steunen op Godt / sonder pematics
hulpe die teuntert Godt / ende is een hoobaerdich sot. **Leert** daerom de geesten te depreuen /
wacht u booz die / die het om gelt al te coope dragen / dat tot berghevinge der zonden behoort /
dwelck doch booz gheen ander middel heeft comen te weghe ghebracht worden / dan alleen
dooz den ghecrupsten Jesum Christum / Esai. 63. **Volg**ht den Goden niet / noch werst haer
niet gelijk. **Daer** van Jeremias seyt / in syn 8. Cap. vers. 5. ende 6. daer hy soo spreect: **Doch**
wil dit volck te Jerusalem / dwalende gaen boozt ende boozt: sy houden soo styf aen den d' v-
schen Gods-diensten / dat sy hen niet afskeeren en laten. **Ick** sie ende hoorz / dat sy niet rechts
en leeren: daer en is niemant dien sijn boosheit leet waer / ende sprake: **Wat** make ick
doch? **Sy** loopen alle haren loap / als een gummich hengst in den stryde. **Bedenckt** dit /
gunstige Leser / op dat het u soo niet en gae / alst desen volcke gegaen is / die van Godt swaer-
lijcken ghestrakt sijn / ende wilt daerom dese onse gheringe dienst ende arbeyde in danck ont-
fanghen. **De** heere Jesus / die ylnice ende alleen eenwige herder sijner Kercken / die opene u
verstand met synen h. Gheest / op dat ghy doch / siende en verstaende de clarcheyt des lichts
des Euangely / van de blinde Aepdrifden der Roomscher Kercken niet berder tot berberf
van u sielen salicheit / gheblindt ende verlepdt en woizd: maer dat ghy in Christo / dat liech
der Werelt wandelende / (bewijst het noch heden is) nae dit leven int eenwige licht met
alle gheplijghen ghesetet moggen worden. Amen.

Bulle ofte Ablaets-Brief van de heylighe Cruysvaert / ghegunt ende bevolen te vercondighen / door onsen seer heylighen Vader Sixtus de vijfde / in de Coninckrijcken van Spagnien / ende de Eylanden daer onder sorterende / ende in de Coninckrijcken van Sicilien en Sardaignen in fauour der gener die behulpich ende dienstich zijn mit oorlogh ende oncasten des selue / aen den Coninck Philippus onsen heere / teghens d' ongheloo- vighen ende ketters / vbanden onses Catholycken gheloofs / met seer groote Ablaets- Ghenaden ende Privilegien.

VAn den tijde af des heylighen Moyses / heeft
hem Godt altoos gunstich bewesen aen sijn kercke / inson-
derheyt in Heytrachte te doen versamen / ende groote Legeren
op te rechten / om sijn Ghemeente te beschermen / en sijn vpan-
den upt sijn landt te verbyden / volbrenghende de belofte die
hy ghedaen hadde / van haer sijn hulpe ende bystandt te doen
in de Weltslagghen / ghelijck als gesien is / in de goede uptcom-
sten ende victorien die hy ghegheven heeft / aen den Vorst ende
Oberste van sijn Ghemeente. Judas Machabeus / den welcken hy in een op-
baringhe gheseyt hadde / neemte het heylighe zweydt / een gave Gods / met het
welcke ghy vernielen ende overwinnen sult / sijn vbanden / ende heeft het alsoo
ghedaen met soo gheluckighe uptcomste / als de heylighe Schryftuere verhalende
is. Nu dan / om t selve nae te comen / soo heeft onsen seer heyligen Vader Sixtus
de vijfde / beweeght zijnde met een seer mededoogende ijer ende genegentheyt
verbeden / ende op een nieu vergunt ende toeghelaten / de heylighe Cruysvaert /
aen den Coninck Philippus onsen heere / als een soo Catholycken ende grooten
Vorst / ende opperste beschermmer der Catholycke kercke / hem bevelende de be-
scherminghe des selue / ende van de gantsche Christelijcke Ghemeente / ende tot
hulpe ende bystandt van sijn Heytrachten / vergunnende aen allen den ghenen
die hem daer by voeghen ofte yemandt seynen / ende elck een van dien / die dese
heylighe Bulle ofte Ablaets-brief nemen / ende den tar ofte prijs daer van ghe-
ven tot de voorszrebe effecte / de genaden Ablaets ende faculteyten aenvolgende.
Eerstelijcken / soo vergunt sijn Heylicheyt aen alle de gheloobighe Christenen
van de voorszreben kercken en Heerbijchheden / Inwoonders / Residenten / ende
aen den ghenen die daer in comen / ofte hen daer bindende zijn / die (beweeght
zijnde met een ijer der verheffinghe van t Catholycke ghelooft) op haer eyghen
kosten in persone gaen nae de kerck int Heyligher / ende met het volck die sijn
Majesteit heere sendt / voor den tijt van een Jaer / te bechten tegens de Turcken
ende andere ongheloovighen / ofte te doen enigen anderen dienste ofte hulpe / in
persone / int voorszrebe Heyligher / volherdende daer tme tot het eynde van t
Jaer voorszreben / de volcomen Ablaet ende vergevinge van alle hare zonden /
soo sy daer van herten berou en leetwesen van hebben / ende sulcx met den monde
beliden : ofte soo sy t niet moghen bechten / dat sy t van herten begeerende zijn /
ghelijck men ghewoonlijcken is te vergunnen den ghenen die nae de Conqueste
ofte veroberenghe van t heylighe Landt trecken / ende int Jaer van t Jubileo
ofte Gulden-jaer / ende verclaert / dat van ghelijcken soodangen Ablaet sal vol-
ghen ofte ghenieten / den ghenen die comen te steruen eer dat den tijdt gheerpi-
reert is / ofte op den wegh repende nae t Heyligher toe / ofte int selve Heyligher.

Ende den ghenen die dooz oorzake van stercken/ ofte om andere werlijcke noodt-
sakelijcheden (die hen souden moghen overcomen) upt het Heyzleger scheidten/
eer't Jaer voleyndicht is. ¶ En gunt oock noch de voorszrevene Aflaet/ aen den
ghenen die (al ist datse sels in persone niet en gaen) andere seynden / op hare
kosten/ op deser voeghen/ Dat soo den ghenen/ die alsoo seynden/ ware een Car-
dinael/ Prinaet ofte Patriarch/ Bischop/ Coninc soon/ Prins ofte Doot/
Dertoch/ Marchgraef/ Graef/ seynden soo veel Nammen alse bequamelijcker
moghen/ tot thien toe: ende niet moghende soo veel/ ten minsten vier. Ende
d'ander personen/ van wat conditie die zijn/ Leerken ofte Papen/ seynden een
peder de hinc/ soose niet en zijn soo arm/ datset niet en konnen doen / in sulcken
ghevalle/ sulden daer twee/ drie ofte vier/ een Soldaet seynden/ contribuerende
een peder hier in/ nae sijn vermoeghen. ¶ Item/ de Capittelen ofte Collegien der
kercken ende Cloosters der Religieusen/ soo van Mans als Vrouwen/ al wa-
rense schoon van de biddende Woerden/ datse dooz elcke thien personen van soo-
danighe Capittelen ofte Collegien ende Conventen/ een Soldaet seynden: heb-
bende t' selve in haer Capittel bestoten ende verarzoedert/ vercrighen de selve
Aflaet/ de welcke van ghelijcken sulden becomen/ de ghene die gesonden woerden
soo sp arm zijn. ¶ Item/ de werlijcke Papen/ die niet oorlobe van haer Or-
dinarissen/ ende de hegeliers/ van haer Oversten/ int voorszrevene Heyzleger
predicken ofte vercondighen t' woordts Gods/ ofte andere Scheffelijcke ende
Godvruchtighe/ verborghentheden ofte mysterien/ bedienien ende uptrechten/
het welke men verclaert int Heyzleger geoorloeft te zijn/ sonder te vervallen in
bzeurke van haer Reghel ofte Woerden te buyten te gaen/ ende datse haer benefi-
cien moghen bedienien/ dooz bequame luytenanten ofte plaets houders/ ten sp
dat het waren van Pastozien/ ofte besozinghe der zielen/ dese en sulden niet wa-
ghen gaen/ sonder oorlobe van sijn Heylichheit. Ende de Soldaten die in dit oor-
logh zijn/ worden verclaert/ niet onderwozpen te wesen/ de Pasten/ daerse dooz
belostenisse/ ofte ghebodt der Kercke aen verbonden zijn/ soose buyten de kirch
waren. ¶ Item/ sijn Heylichheit gunt aen alle de boven-verhaelden/ ende aen
den ghenen die (niet gaende/ noch van haer goederen seynde) mildelijcken
contribueren/ ende behulpelijc zijn tot dit heylighe werck) met d'aelmoes hier
nae verhaelt/ dat gheduerende t' voorszrevene Jaer/ (t'welcke sijnen looy heeft/
van den dach af/ dat desen Aflaets-brief/ op elcke plaetse ghepubliceert wordt)
moghen ghenieten van alle de ghenaden ende faculteyten in dese Bulle begre-
pen/ te weten/ datse moghen/ in den tijdt van Interdicto Apostolico, dat is/ van
de Apostolische ofte ordinarische kercken-ban/ Nis hooren in de kercken ofte
Cloosters/ ofte in een bysondere Oratorio ofte Bidtplaetse/ die van den Ordina-
rium ghesien ende ghepubliceert is/ Nis ende andere Goddelijcke bedieninghen
doen/ dooz haer enghen persoon/ soo t' Priesters zijn/ ofte dooz anderen te doen
celebreren in tegenwoordicheyt van haer ende haerlieder hursghen ende bloet-
vrienden ofte maghen/ ende ontfanghen t' heylighe Sacrament van de Eucha-
ristia ofte des Outaers/ ende d'ander Sacramenten meer/ uptgefondert op den
Paetschdach/ midts dat se gheen oorzake ghegeven hebben aen t' selve Interdict
ofte Ban/ noch aen haer gheschoyt heeft/ datse wechghenomen ofte ontbaen
worde/ ende datse soo dickwils alse t' voorszrevene Oratorio willen gebuycken/
vooz t' ghene ghesert is/ moghen lesen/ ende haer gebedt storten/ naer een peder
devotie/ vooz de conservatie van de eenicheyt der Christen Dintte ofte Dooten/
ende victorie teghens d'onghelovighen. ¶ Item/ vergunt dat in den tijdt
van Interdict ofte kercken-ban/ de lichamen der overledenen ofte dooden/ be-
graven moghen worden in ghewijede Graven/ met tamelijcke pryacht van be-
graeffnisse.

begraeffnisse. ¶ Item / vergunt aen allen den ghenen die dese Bulle nemen/
datse (ghebuerende t'voorscheyden Jaer) moghen met raedt van beyde Medes-
rinen/ gheestelijck ende lichamelijck/ eten/ vleesch in de Vasten/ ende op andere
Vastendaghen/ dat verboden is vleesch t'eten/ t'gheheele Jaer door/ ende datse
alfoo van ghelijcken/ byelijcken/ nae haren wille/ mogen eten eyeren/ ende din-
ghen van melck: in voyghen / dat den ghenen/ die gheen vleesch en eten/ onder-
houdende in de reste/ de fornie ofte maniere van de gheestelijcke Vasten/ hebben
de voorscheyden Vasten volbaen ende volbracht. Ende in dese Klare van eyeren
ende dinghen van melck t'eten/ nae haren bypen wille / en worden niet begrepen
ofte verstaen/ de Patriarchen/ Primateen/ Aerdts bisschoppen/ Bisschoppen/ noch
ander minder Prelaten/ noch eenighe personen van Sacerdoten/ noch van de
Weerlijckie/ de Priesters ofte Bis-Dapen/ soo vele als allenlijcken beroerende
is/ de daghen van de Vasten. Doch soo worden van de voornoemde uptgefon-
dert / den ghenen die van t'sestich Jaeren oudt zijn / ende alle de Ridderes van de
strijdende Ordenen / dat d'ene ende d'andere sullen moghen eten eyeren / ende
dingen van melck nae haren bypen wille/ ende suilen genieten den selven Klare.

¶ Item/ soo de boven-verhaelde (die niet en gaen/ noch sepuden) contribue-
ren ende behulpich zijn van hare goederen / ende behalven de voorscheyden con-
tributie/ vrywillichlijcken ende wylt devotie vasten/ op de daghen die niet ghebo-
den zijn / ende haer ghebedt stozzen / verzoekende de hulpe van Godt / voor de
Victorie teghens d'onghebovighen / ende sijn ghenade voor d'eendrachticheit
ende confederatie der Christen Princen ofte Vorsten. Ende soo sy niet en mogen
vasten door eenighen wettighen hinder ofte belet / eenighe andere Godtbylich-
tighe werken/ doen nae t'goedwicken van haer Vrechtvaders ofte Pastoorzen/
soo d'ickwils alset doen/ ghebuerende t'voorscheyden Jaer/ wordt haer gegunt
ende gherelareert barmhertelijcken / vifstien Jaeren ende vifstien quarenen
bergiffnisse der penitencien die haer opghelept / ende sy in eenigher manieren
schuldbich zijn/ ende datse mede deelachtich zijn/ van alle de gebeden/ aelmoessen/
pelgrimagien/ ofte bevaerden/ ende oock mede van die van Jerusalem/ ende van
andere meer goede werken/ die in de algemeene strijdende Kercke/ ende in elck-
een van hare leden ghedaen worden. ¶ Item / vergunt den ghenen die in de
Vasten ende op andere daghen van t' Jaer / (datter Klare van Roomen is) vi-
siteren ofte besoeken vijf Kercken ofte vijf Outaren: en so daer geen vijf Kercken
ofte vijf Outaren en waren/ vijf maels een Kercke ofte een Outaer/ ende aldaer
beden seer devotelijcken haer ghebedt/ voor d'eendrachticheit ende victorie bo-
den verhaelt/ datse winnen ende vercrighen/ alle de Klaren ende bergiffnissen/
die de ghene winten ende verwerpen / die persoonelijcken visiteren de Kercken
der Stadt Roomen/ ende huyten de mueren van dien/ ende ghelijck als syse win-
nen souden / soo sy de selve Kercken selfs besochten. ¶ Item / op datse niet
meerder louterheit ende supberheit haerder conscientien/ haer ghebedt moghen
stozzen/ vergunt sijn Herlicheit aen alle de boven-verhaelde/ datse mogen liefen
hoor/ Vrechtvaders / wie datse begeeren / van eenighe weerlijckie ofte Sacerdotes
Priesters der gheappreerde van den Ordinario, de welcken haer moghen ab-
solvieren / eens int leven / ende een ander mael in d'artijckel des doots / t'z van
wat zonden ofte censuren / dat het souden mogen wesen/ al waert schoon dat het
waren van de ghene die ghereferveert zijn / voor de Apostolische ofte Roomsche
Stoel / ende van de verclaerde in de Bulle in Coena Domini, ofte des Heeren
Wondtmael/ wreghesondert van t' crimen ende misdact der Ketterije/ en datse
erighen ende verwerpen volcomen Klare der selver : ende van de censuren ende
zonden die niet ghereferveert en zijn voor d'Apostolische Stoel / moghen sy haer
van als

van absolueren / soo dieck ende menichmael alffer van biechten / met een ghesonde
ofte oorbarelycke penitentie / na dat de schulden zijn. Ende zynde by al dien dat-
ter voldoemenghe van noode ware / om de voorszeyde absolutie te vercomen / dat
sp't met haer persoonen doen: ende soo daer hinder ofte veler is / so mogent haer
Erfghenamen ofte anderen vooz haer doen. Inghelijck soo moghen haer de
voorszeyden Biechtvaders / alle belostenissen (t'z'p hoe datse zijn) veranderen
in eenich secours ofte bystandt van dese expeditie / wyghesondert die van huys-
heyt / Religie / ende van ober Zee. ¶ Item / soo't ghebeurde / datse / geduerende
t' voorszeyden Jaer / dooz een haestighe ende onverschienlijcken doot / ende dooz
absentie des Biechtvaders / quamen te steruen sonder biechte / midts ghestorven
zynde niet verou ende lertwefen / ende datse haer / in de tijden die de Kercke geoz-
dincert heeft / ghebiecht hebben / ende niet onachtzaam ende sozghelooos gheweest
zijn niet verrouwen van genade / verweben de voorszeyden volcomen Aktaet
ende vergiffenisse der zonden / ende men sal haer lichamen moghen gheben Ker-
kelijcke begzaeffenisse / soo sp niet ghestorven en zijn in den ban / niet tegenstaende
het Interdict ofte kercken-ban. Doozder / soo heeft sijn Veplicheyt / dooz sijn
Vreys ofte Patente / int bysonder ghegunt / aen alle de ghelooovige Christenen /
die dese Bulle nemen / tweemaels int voorszeyde Jaer / datse moghen noch eens
int leven / ende een ander mael in d' artijckel des doods / behalven datter boven
ghegunt is / gheabsolueert worden van alle ende hoedanige zonden van crimen
ende excessen ofte overdact / dat het souden moghen wesen / t'z'p hoe swaer datse
doek zijn / ende van alle ende hoedanige censuren ende bonnissen des Bais / daer
sp in ghevallen zijn / al ist dat het zyn van de ghene die in de Bulle van't Noont-
mael des Heeren begrepen zijn / ende dat d' absolutie ghereserveert is vooz sijn
Veplicheyt / uytghenomen van't crimen der Ketterije / als gheseyt is / ende datse
moghen genieten twee maels van alle de Ghenaden / Akaten / Faculteyten ende
vergiffenissen in dese Bullen begrepen. Ende sijn Veplicheyt gheeft Faculteyt
ofte volle macht / aen ons den Licentiaet Don Francisco d' Avila / Aet van sijn
Majestejt / ende van de heylighe ende algheneyne Inquisitie / Aerdtsdiaken der
heyligher Kercke van Toledo / Opper-Apostolische Commissaris van de heyl-
lighe Crups vaert / om te suspenderen ofte op te schozten (geduerende t' Jaer der
Publicatie van dese voorszeyde Bulle) alle de Ghenaden / Akaten / Faculteyten
ende Vepilegien / die gheconcedeert ofte ghegunt zijn / in dese voorszeyde Wijcken /
Deerlijckheden / Eylanden ende Provintien / ende t'z'p aen wat ende hoedanighe
Kercken / Cloosters / Gasthuysen / Gilden ofte Broederschappen / Godetruycti-
ghe plaetsen ende bysondere persoonen dat het souden moghen wesen / al waert
schoon / dat de Vergunninghen ofte Giften / contrarie Clausulen / teghens de
suspentie ofte opschortinghe hebben. ¶ Ende ten anderen / dat wy moghen
doen rehabilideren ofte hergelden / de selve Ghenaden ende Faculteyten / ende an-
dere hoedanich datse zijn / ende dat wy ende onse ghesubdelegeerden ofte Onder-
Commissaris mogen doen suspenderen oft opschozten / t' Interdict ofte Kercken-
ban / soofer ware / daer men dese Bulle predicte ofte vercondicht. ¶ Ende
doek mede / dat wy moghen arbitren ende verclaren / nae de qualiteyt der per-
soonen / de Contributie ende Kelmoesse / die de ghenen gheben moeten / die dese
Bullen nemen. ¶ Ende wy de voorszeyde Opper-Apostolische Commissaris
van de heylighe Crups vaert / in faueur ofte gunste van dese heylighe Bulle / dooz
de Apostolische autoriteyt / die ons ghegunt is. Ende op dat so heyligen wercke
niet verhindert noch opgheshouden werde / dooz andere Akaten / soo ist / dat wy
suspenderen ofte opschozten (gheduerende t' Jaer van de Publicatie ende Pre-
dicatie des selven) alleen t'z'p hoedanich datse souden mogen wesen / Ghenaden /
Akaten

Aflaten ende Facultepten / dierghelijcken ofte verscheyden / die dooz sijn Ver-
lichheit / ofte dooz d'opper-Priesteren / sijn Doozlaten / ofte dooz d'Apostolische
Stoele / of haer authozitept / geconcedeert ofte gegunt zyn / in alle de voorszre-
ven Kijcken ende Heerlijkheden van sijn Magestept / aen alle ende hoedanighe
Kercken / Cloosters / Gasthuysen / ofte aen andere Godtvruchtighe plaetsen /
Wintersitepten / Gilden / ende bysondere persooenen / al ist schoon dat de voorsz-
sepde Shenaden ende Facultepten zyn / in faueur van de Fabricke ofte ghebou-
van S. Peeter in Roome / ofte van andere dierghelijcke Cruys vaert. Ende al
hebbense schoon al te samen / ofte hoedanich die van de selve moghen wesen / con-
trarie clauulens teghens dese suspencie ofte opschortinghe / in voegghen dat ghe-
duerende t' Jaer der publicatie van dese voorszreven Bulle / niemant ofte eeni-
ghe persooone mach winnen ofte ghenieten / eenighe andere Shenaden / Aflaten /
ofte Facultepten / noch ghepubliceert moghen worden / uytghesondert de ghene
die vergunt zyn aen de Ouerste van de biddende Orden / in soo vele als beroe-
rende is hare Monicken. Ende in faueur van dese voorszreven Bulle / soo ver-
claren wy / dooz de selve Apostolische authozitept / dat de ghene die dese teghen-
woordighe Bulle nemen / moghen ghenieten / ende ghenierende zyn / van alle de
Shenaden / Facultepten / Aflaten / Jubileen / ende vergiffnissen der zonden / die
haer ghegunt gheweest zyn dooz onsen seer Heplighen Vader Sirtus de vijfde /
ende dooz d'ander voorzleden Opper-Priesteren saligher gedachtenisse / ofte dooz
de Heplighe Apostolische Stoele / ofte dooz sijn authozitept die in de voorszepde
suspensie ofte opschortinghe begrepen zyn. De welke wy (dooz cracht van de
voorszreven Apostolische commissie) doer bevalideren ofte Verghelden / ende
dooz de selve Apostolische authozitept / suspenderet ofte schozten wy op / t' Inter-
dict ofte Kercken-ban / sooser ware / t'z in wat plaetse dat het is / daer de predi-
catie van dese Bulle ghedaen wordt / vooz acht daghen vooz ende naer / ghelijck
als de Bulle van sijn Heplicheyt met brenghet. Ende wy verclaren / dat de ghene
diese nemen / sullen ontfangen ende bewaren dese Sommarie ende Bulle / welke
ghedrukt is met de Dorn / beseghelt ende onderteykent met onsen name ende
zeghel / want andersins soo en moghen sy de voorszepde Bullen / noch ghenaden
des selve niet winnen noch ghenieten. Ende om dat ghy Rodrigo Sanches ghege-
ven hebt twee Kealen in silber / t'welcke is d'aelmoeffe die wy ghetareert ende
verclaert hebben / ende hebt ontfangghen dese voorszreven Bulle met u name
daer in gheschreven / soo verclaren wy / dat ghy hebt becomen ofte verworben /
ende u vergunt wordt de voorszepde Aflaten / Shenaden ende Facultepten / ende
moecht ghebruicken ende ghenieten van alle de selve / in maniere als voozert
verhaect is / van t'welcke wy bevolen hebben dese tegghenwoordighe te gheven.
Ghedaen in Madrid / den 20 October / 1590.

Forme ofte maniere der absolutie die men doen mach eens int
leven / ende een andermael in de artijckel ofte ure des doodts / dooz cracht
van dese Bulle aen een peder persooone die se neemt.

Miseratur tui omnipotens Deus, &c. dooz d'authozitept van Godt almachtich / ende van de Godtsalighe Apostelen S. Peeter ende S. Pauwelis / ende van onsen seer Heplighen Vader / bysonderlijck aen u gegunt / ende aen my belast : Ich absolue u van alle censurē des meesten ofte minste Bans / suspensie / opschortinghe ofte Interdict (dat is des Kercken-bans) à jure vel ab
B homine,

homine, ende van alle d'ander censuren ende boeten / daer ghy (sy door wat oorsaken het soude moghen wesen) in vervallen zijt / al ist schoon dat d'absolutie des selve / ghereserveert is / door de Heylighe Apostolische Stoele / gelijck alst u by desen is vergunt / ende restituere u tot de reinicheyt ende gemeynschappe der gheloesigher Christenen / ende absolute u insgelijck / van alle uwe zonden / misdaden ende overdaet / die ghy my als nu beleden hebt / ende van de ghene die ghy bejden souder / soose u in de ghedachten quamen / al ist datse soodanich zijn / dat d'absolutie van dien / de Heylighe Apostolische Stoele (als gheseyt is) toecornet / ende verlene u volcomen aflact ende vergiffenisse / van alle uwe zonden nu ende t'eenighen tijden beleden / versumpit ende vergheten / ende van de pijnen die ghy daer door ghelouden waert te lijden int Daghebyer / in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.

Sommer ofte core verhael van de vercondighen der Aflaten van Roomen / de welcke sijn Heyligheyt vergunt aen alle de ghene die dese Bulle nemen / ende daer toe doen ende volbrengen den inhoudt des selve.

Den j. dach van de Vasten / in S. Sabina / volcomen aflact. Wonderdaeghs in S. Joris / volcomen afl. Vijfdaeghs in S. Jan en S. Houwels / vol. afl. Saterdaeghs in S. Triphon / volcomen afl. Eersten Sondach in S. Jan ende S. Peter / volcomen aflact. Maendaeghs in S. Pieters vanden / vol. afl. Dijnsdaeghs in S. Anastasia / volcomen afl. * Ende desen dach verlost men een ziel upt het Daghebyer. Woensdaeghs in S. Maria de goote / vol. afl. Wonderdaeghs in S. Laurens Paniserna / volcomen aflact. Vijfdaeghs in de heylighe Apostelen / vol. afl. Saterdaeghs in S. Pieter / volcomen aflact. Tweede Sondach in S. Maria van 't schipken volcom. aflact. Ende in S. Maria de goote / van ghelicken. Maendaeghs in S. Clemens / volcom. afl. Dijnsdaeghs int S. Valbina / volcom. afl. Woensdaeghs in S. Secillie / volcom. afl. Wonderdaeghs in S. Maria over den Eyber / volcomen aflact. Vijfdaeghs in S. Vidal / volcomen aflact. Saterdaeghs in S. Pieter Marcellino / volcomen aflact. * Ende desen dach verlost men een ziel upt het Daghebyer. Derden Sondach in S. Laurens / dupten de mueren / volcomen aflact. * Ende desen dach verlost men een ziele upt het Daghebyer. Maendaeghs in S. Marcus / volcom. afl. Dijnsdaeghs in S. Potenciana / volc. afl. Woensdaeghs in S. Sirtus / volcom. afl.	Wonderdaeghs in S. Cosmus ende S. Damiaan / woijt het Beeldt ghetworen van onse lieve Vrouwe der Ghemeente ende van Dede. Vijfdaeghs in S. Laurens in Lucma / vol. afl. Saterdaeghs in S. Susanne / ende S. Marie der Enghelen in de Termen / volc. afl. Derden Sondach in S. Crups in Jerusaleem / volcomen aflact. * Ende desen dach verlost men een ziel upt het Daghebyer. Maendaeghs in de vier heylighe ghecroonden / volcomen aflact. Dijnsdaeghs in S. Laurens in Damaso / volcomen aflact. Woensdaeghs in S. Pauwels / volcom. afl. Wonderdaeghs in S. Silvester / en S. Marten in de Gheberghen / volcomen aflact. Vijfdaeghs int S. Eusebius / volcomen afl. Saterdaeghs in S. Nicolaes int gebangenhups / volcomen aflact. Viifden Sondach in S. Pieter / volcom. afl. Maendaeghs in S. Sylogono / volcom. afl. Dijnsdaeghs in S. Quire / volcomen aflact. Woensdaeghs in S. Marcella / volcom. afl. Wonderdaeghs in S. Apollinar / volcom. afl. Vijfdaeghs in de Ronde S. Steven / volc. afl. * Ende desen dach verlost men een ziel upt het Daghebyer. Saterdaeghs in S. Jan booz de Latijnsche Poozt / volcomen aflact. * Ende desen dach verlost men een ziel upt het Daghebyer. Sondaeghs van de Olfue / dat is Palmsondach / volcom. aflact in S. Jan de Terran. Maendaeghs in S. Praxedis / volcom. afl. Dijnsdaeghs

Vijf daeghs in S. Pysca/ volcomen aslaet.
 Woensdaegs in S. Marta de groote/ vol. afl.
 Sonderdaegs in S. Jan de Letran/ vol. afl.
 Vijfdaeghs in S. Crups in Jerusalem/ en in
 S. Maria der Enghelen in de Teymen/
 volcomen aslaet.
 Saterdaeghs in S. Jan de Letran/ vol. afl.
 Sondaeghs van Paesschen in S. Maria de
 groote/ volcomen aslaet.
 Maendaeghs in S. Pieter/ volcomen aslaet.
 Dinsdaeghs in S. Pauwels/ volcomen aslaet.
 Woensdaegs in S. Laurus blypten de mu-
 ren/ volcomen aslaet.
 * Ende desen dach verloft men een ziel upt
 het Daghebyer.
 Sonderdaeghs in de heylighe Apostelen/ vol-
 comen aslaet.
 Vijfdaeghs in de Ronde S. Marie/ volc. afl.
 Saterdaeghs in S. Jan de Letran/ volc. afl.
 Sondaeghs in albis in S. Paracitus/ vol-
 comen aslaet.
Vercondinghen nae Paesschen.
 In de groote Letanen/ dit is de eerste van
 S. Marcus tot S. Pieter/ volcomen afl.
 Op s' heere hemelbaerts dach in sinte Pieter/
 volcomen aslaet.
 Op Pinxter avondt/ in S. Jan de Letran/
 volcomen aslaet.
 Sondaeghs van Pinxteren in sinte Pieter/
 volcomen aslaet.
 Maendaeghs in S. Pieters banden/ volco-
 men aslaet.
 Dinsdaeghs in S. Anastasia/ volcomen afl.
 Woensdaegs in S. Maria de groote/ vol. afl.
 Sonderdaeghs in S. Laurens blypten de
 mueren/ volcomen aslaet.
 * Ende desen dach verloft men een ziel upt
 het Daghebyer.
 Vijfdaeghs in de heylighe Apostelen/ vol. afl.
 Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen afl.
 * Ende desen dach verloft men een ziel upt
 het Daghebyer.
 Woensdaeghs van de vier Tempozas/ in

S. Maria de groote/ volcomen aslaet.
 Vijfdaeghs in de heylighe Apostelen/ vol. afl.
 Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen aslaet.
Vercondinghen van den Advent.
 Eersten Sondaech in S. Maria de groote/
 volcomen aslaet.
 Item in de boozsichieven Kercke alle de Fre-
 sten van ons Liefzouwe/ volcomen aslaet.
 Tweeden Sondaech in S. Crups in Jerusa-
 lem/ ende in S. Marie der Enghelen in de
 Teymen/ volcomen aslaet.
 Derden Sondaech in S. Pieter/ volcomen afl.
 Woensdaeghs 4 Tempozas/ in S. Marie
 de groote/ volcomen aslaet.
 Vijfdaeghs in de heylighe Apostelen/ volc. afl.
 Saterdaeghs in S. Pieter/ volcomen aslaet.
 Vierden Sondaech in de heylighe Apostelen/
 volcomen aslaet.
 De Kersnacht in S. Marie de groote/ in de
 Capelle van de Crebbe/ volcomen aslaet.
 In de tweede Misse van den dagheraet in
 S. Anastasia/ volcomen aslaet.
 Op den dach der Ehebouwen Jesu Christ
 onsen heere/ in de Misse in S. Marie de
 groote/ volcomen aslaet.
 De eerste van S. Steven/ in de Ronde Ste-
 ven/ volcomen aslaet.
 De eerste van S. Jan Evangeliste in sinte
 Marie de groote/ volcomen aslaet.
 De eerste der Onnooselen/ in S. Pauwels/
 volcomen aslaet.
 Den dach der Besnijdenisse onses heeren in
 S. Marie over den Tyber/ volcomen afl.
 Den dach van de Epiphania in S. Pieter/
 volcomen aslaet.
 Sondaeghs in Septuages. in sinte Laurens
 blypten de mueren/ volcomen aslaet.
 * Ende desen dach verloft men een ziel upt
 het Daghebyer.
 Sondaeghs in Sexages. in sinte Pauwels/
 volcomen aslaet.
 Sondaeghs in Quinquages. in sinte Pieter/
 volcomen aslaet.

Den Licenciaet Don Francisco d'Avila.

Hier nae volght het Spaensh Originael.

BVLLA DE LA SANCTA CRVZADA, CONCEDIDA Y MANDADA PVBLICAR PRO NVESTRO

muy sancto Padre Sixto V. En los Reynos de España: e Yslas adjacentes a ellos: y en los Reynos de Sicilia y Cerdeña. En favor de los que ayudaren y sirvieren en la guerra: o gastos della al Rey Don Philippe nuestro Señor, contra los infieles y Hereges, enemigos de nuestra sancta Fee Catholica: con muy grandes indulgencias, gracias y privilegios.

DESDE el tiempo del sancto Moyfen, siempre Dios se ha mostrado favorable a su Yglesia, particularmente en mandar juntar campos y formar exercitos grandes para defender su Pueblo, y echar de sus tierras a sus enemigos: cumpliendo las promeças que avia fecho de les dar su favor y ayuda en las batallas: como se vio en los buenos successos y victorias que Dio a Judas Machabeo, Principe y Capitan general del dicho su pueblo. Al qual en revelacion avia dicho, Toma la espada sancta, don de Dios: con la qual destruyras y venceras a tus enemigos: y assi lo hizo contra dichos successos, como refiere la sancta Escritura. Pues aymitacion desto nuestro muy sancto Padre Sixto quinto: movido con zelo y afecto piadosissimo a prorrogado: y de nuevo concedido la sancta Cruzada al Rey don Phepico nuestro Señor como Principe tan Catholico y tan grande: y general defensor de la Yglesia Catholica, encargandole la defenfa della y de todo el pueblo Christiano. Y para ayudar y focorro de sus exercitos: concediendo todas las personas que fueren, o imbiaren otras a ellos: y a cada uno de los que toman esta sancta Bulla, y dieren la tasa della, para el dicho efecto, las gracias, indulgencias, y facultades siguientes.

Primicamente su Santidad concede a todos los fieles Christianos de los dichos Reynos y Señorios, moradores, citantes y abitantes en ellos, y a los que a ellos vinieren: o en ellos se hallaren, que movidos con zelo del enfalçamiento de la Fee Catholica fueren a su costa personalmente a servir a la guerra en el exercito, y con la gente que su Magestad embia, por tiempo de uno año, a pelear contra los Turcos y los otros infieles: o hazer otro qualquier servicio o ayuda personal en el dicho exercito: permaneciendo en el hasta fin del dicho año: la plenaria indulgencia y remission de todos sus peccados: si dellos estuviere enõtritos de coraçon y los confesaren de boca, o no pudiendo confesar lo desfearen de coraçon: que se ha acostumbrado conceder a los que van a la conquista de la tierra sancta: y en el año del Jubileo, Y declara que la tal indulgencia consigan assi mismo los que murieren antes del fin de la expedicion o en el camino yendo al exercito, o en el mismo exercito. Y a aquellos que por causa de enfermedad, o por otra necesidad legitima que les sobrevenga se partieren del exercito antes de la expedicion. ¶ Y otro si se cõcede la misma indulgencia a aquellos que aunque no vayan personalmente embiaren otros a su costa, en esta manera, que si el que assi embiare fuere Cardenal: Primado o Patriarcha, Obispo, Hijo de Rey, Principe, Duque, Marques, Conde, embien quantos hombres comodamente pudieren hasta diez, y no pudiendo tantos, alomenos quatro. Y las otras personas de qualquier condicion que sean, legos, o Clerigos, embien cada uno el suyo, si no fuesen tan pobres, que non pudiesen hazer lo y en tal caso dos o tres, o quatro podran embiar un soldado, contribuyendo en esto cada uno segun su posibilidad. ¶ Item los cabildos de las Yglesias y Monasterios de religiosos y religiosas, aunque sean de los mendicantes, que por cada diez personas de los tales Cabildos y Monasterios embiaren un soldado, aviendo se esto tratado y acordado en su Cabildo, consigan la misma indulgencia, la qual assi mismo conseguadan los que fueren embiados si fueren pobres. ¶ Item los Clerigos seculares que con licencia de sus ordinarios, y los reglars de sus superiores, predicaren la palabra de Dios en el dicho exercito, o exercitaren otros ministerios ecclesiasticos y pios, lo qual se declara serles licito en el exercito sin incurrir en irregularidad, y que puedan servir sus beneficios por tenientes idoneos, no siendo curados o de cargo de animas, que estos no podran yr sin licencia de su Santidad. Y los soldados que en esta guerra estuviere en declaracion no estar obligados a los ayunos a que por voto o precepto de la Yglesia lo estuviere en declaracion en la guerra. ¶ Item concede su Santidad a todos los susodichos, y a los que no fueren ni embiaren si de sus bienes liberalmente contribuyren, y ayudaren para esta sancta obra, con la limosna infra escripta, que durante el dicho año, que corre desde el dia de la publicacion de esta

de esta Bulla en cada lugar, puedan gozar y gozen de todas las gráticas y facultades contenidas en esta Bulla conviene a saber que puedan en tiempo de entredicho Apostólico, o ordinario, oyr Missa en las Yglesias o Monasterios, o en oratorio particular señalado y visitado por el Ordinario dezir Missa, y otros divinos officios por sus personas si fueren presbiteros, o hazerlos celebrar a otros en su presencia, y de sus familiares y parientes, y recibir el santo Sacramento de la Eucharistia, y los demas Sacramentos, salvo en el día de la Pascua con que ellos no yyan dado causa al tal entredicho, ni aya quedado por ellos que se quite, y con que las vezes que quisieren usar del dicho oratorio parado que dicho es, rezen y hagan oracion conforme a la devocion de cada uno, por la conservacion de la union de los Principes Christianos y victoria contra infieles. ¶ Item concede que en tiempo de entredicho puedan ser sepultados los cuerpos de los difuntos en sepultura iagrada con moderada pompa fúeral. ¶ Item concede a todos las personas que tomaren esta Bulla que durante el dicho año, puedan de consejo de ambos medicos spiritual y corporal, comer carne en Quaresima, y otros tiempos de ayunos y dias prohibidos de comer carne por todo el año. Y que assi mismo puedan libremente a su alvedrio comer huevos y cosas de leche, de manera que los que no comieren carne, guardando en lo demas la forma del ayuno Ecclesiastico, ayan cumplido y satisfecho al dicho ayuno. Y en este indulto de comer huevos, y cosas de leche, a su alvedrio no se cõprehenda los Patriarchas, Primados, Arcobispos, Obispos, ni otros Prelados inferiores, ni qualesquier personas regulares: ni de las seculares los Clerigos, Presbyteros, en quanto a los dias de la Quaresima tan solamente. Empero sacanse de estos nombrados los que fueren de sesenta años: y todos los cavalleros de las ordenes militares, que los unos y los otros podran comer huevos y cosas de leche a su alvedrio y gozaran del dicho indulto. ¶ Item los susodichos que no fueren ni emblarem si contribuyeren y ayudaren de sus bienes, y demas de la dica contribucion ayunarem voluntariamente pro devocion en dias que no fueren de precepto, e hizieren oracion implorando la ayuda de Dios por la victoria contra infieles, y su gracia por la union y confederacion de los Principes Christianos, y si no pudieren ayunar por algun legitimo impedimento hizieren otra obra pia a arbitrio de su confessor, o de su cura, todas quantas vezes lo hizieren durante el dicho año, se les conceden y relaran misericordiosamente quinze años y quinze quaretenas de perdon de las penitencias a ellos impuestas, y en qualquier manera devidas, y que sean participantes de todas las Oraciones, Limosnas, Peregrinaciones: y tambien de la de Jerusalem, y de las demas buenas obras que en la universal Yglesia militante, y en cada uno de sus miembros se hazen. ¶ Item concede a los que en dias de Quaresma, y otros dias del año, en que ay estaciones de Roma visitaren cinco Yglesias o cinco Altares, y sino ovieren cinco Yglesias o cinco Altares, cinco vezes una Yglesia, o un Altar, y alli hizieren oracion devotamente por la union y victoria susodichas, que ganen y consigán todas las indulgencias y perdones que ganen y consiguen los que personalmente visitaren las Yglesias de la ciudad de Roma y extramuros della, y como las ganarian si personalmente visitassen las dichas Yglesias. ¶ Item para que con mas puridad y limpieza de sus consciencias puedan hazer oracion concede su Santidad a todos los susodichos que puedan elegir por confessor a qualquier Presbytero secular o regular de los aprobados por el Ordinario, el qual les pueda absolver una vez en la vida, y otra en el articulo de la muerte, de qualesquier peccados y censuras aunque sean de los reservados y reservadas a la sede Apostolica, y de los declarados en la Bulla in Cena Domini, excepto del crimen y delito de la Heresia, y que consigán y ayan plenaria indulgencia dellos. Y de las censuras y peccados no reservados a la sede Apostolica, los pueda absolver tantas quantas vezes los confesaren con penitencia soludable conforme a las culpas. Y en caso que sea necessario satisfacion para conseguir la dicha absolucion: la hagan por sus personas, y aviendo impedimento la puedan hazer sus herederos, o otros por ellos. Podra tambien el dicho confessor comutarles qualesquier votos en algun socorro desta expedicion, excepto los de castidad, religion, y ultra marino. ¶ Item que si durante el dicho año acaesciere que ellos por muerte repentina y subita, o por ausencia de confessor mueran sin confession, con que ayan muerto contritos, y al tiempo estatuydo por la Yglesia se ovieren confesado, y que no ayan sido negligentes ni descuydados en confianza desta gratia, consigán la dicha plenaria indulgencia y remision de peccados, y a sus cuerpos se pueda dar Ecclesiastica sepultura sino ovieren muerto del comulgados, no obstante el entredicho. Otrõ si su Santidad por su breve particular a cõcedido a todos los fieles Christianos que tomaren esta dicha Bulla dos vezes en el dicho año, que puedan otra vez en la vida y otra en el articulo de la muerte demas de la que arriba les esta concedida, ser abfueutos de todos y qualesquier peccados criminales y excessos, por mas graves que sean, y de qualesquier censuras y sentencias de

excomunion en que ovieren incurrido, aunque sean de las contenidas en la Bulla de la Cena del Señor, y la absolucion reservada a su Santidad, excepto del crimen de la Heregia, como dicho es. Y que puedan gozar dos vezes de todas las gratias e indulgencias, y facultades, y perdones contenidos en esta dicha Bulla. Y su Santidad da facultad a nos el Licenciado Don Francisco d'Avila, del Consejo de su Magestad de la sancta y general Inquisicion, Arceidiano de la sancta Yglesia de Toledo, Comissario general Apostolico de la sancta Cruzada, para que podamos suspender durante el año de la publicacion desta dicha Bulla todas las gratias & indulgencias facultades y privilegios concedidos en los dichos Reynos y Señorios Yllas y Provincias a qualesquier Yglesias, Monasterios, Hospitales, Confradias & lugares pios, y personas particulares, aunque las cõcesiones tengan clausulas contrarias a la suspension. Y otro si para que podamos revalidar aquellas mismas gratias y facultades y otras qualesquier, y para que nos y nuestros subdelegados podamos suspender el entredicho si le oviere don de se predicare esta Bulla. Y otro si para que podamos arbitrar y declarar conforme a la calidad de las personas la contribucion y limosna que ovieren de dar los que tomaren esta Bulla.

Y nos el dicho Comissario general Apostolico de la sancta Cruzada, en favor desta sancta Bulla, por la autoridad Apostolica, a nos concedida, y para que tan sancta obrano se impida ni cesse por otras indulgencia, suspendemos durante el año de la publicacion y predicacion della todas y qualesquier gratias, indulgencias y facultades semejantes o diferentes, cõcedidas por su Santidad, o por los summos Pontifices sus antecessores, o por la sancta sede Apostolica, o por su autoridad, en todos los dichos Reynos y Señorios de su Magestad, a todos y qualesquier Yglesias y Monasterios, Hospitales, o a otros lugares pios, Vniversidades, Confradias, y singulares personas, aunque las dichas gratias y facultades sean en favor de la fabrica de sant Pedro de Roma, o de otra semejante Cruzada, y aunque todas o qualesquier dellas tengan clausulas contrarias a esta suspension. Por manera que durante el año de la publicacion desta dicha Bulla ninguna persona pueda ganar ni gozar alguno otras gratias, indulgencias y facultades, ni se puedan publicar, excepto las concedidas a los superiores de las ordines mendicantes, en quanto a sus Frayles. Y en favor desta dicha Bulla, por la misma autoridad Apostolica, declaramos que los que tomaren esta presente Bulla, pueden gozar, y gozen de todas las gratias, facultades e indulgencias, y jubileos, y perdones, y remission de peccados, que les ayen sido concedidos por nuestro muy sancto Padre Sixto quinto, y por los otros summos Pontifices passados de felice recollection, o por la sanctam sede Apostolica, o por su autoridad, comprehendidas en la dicha suspension. Las quales en virtud de la dicha comission Apostolica les revalidamos. Y por la misma autoridad Apostolica, suspendemos el entredicho si le oviere en qualquier lugar donde se hiziere la publicacion y predicacion desta Bulla por ocho dias antes y despues, segun que en la Bulla de su Santidad se contiene. Y declaramos que los que la tomaren ayen de recibir y guardar este Summario y Bulla que va impresso de molde, y sellado y firmado de nuestro nombre y sello, porque de otra manera no ganan ni gozan la dicha Bulla, ni gratias della. Y por quanto vos distes dos reales de plata, que es la limosna que avemos tassado y declarado, y recibistes esta dicha Bulla escrito en ella vuestro nombre, declaramos que avays conseguido y se os conceden las dichas indulgencias gratias y facultades, y podeys usar y gozar de todas ellas en la forma sobredicha. De lo qual mandamos dar la presente, que es fecha en Madrid, y veynte de Octubre, de mil e quinientos e nonenta años.

25

FORMA

FORMA DE ABSOLVCIÓN QUE VNA VEZ EN LA VIDA Y OTRA EN EL ARTICVLO DE LA MUERTE SE PUEDE HAZER POR VIRTUD de esta bulla a qualquier persona que la tomare.

Misereatur tui omnipotens Deus, &c. Por la auctoridad de Dios todo poderoso y de los bienaventurados Apóstoles sant Pedro y sant Pablo, y de nuestro muy sancto Padre, especialmente ati concedida y ami cometi da, yo te absueluo de toda la censura de excomunion mayor o menor: suspensio o entredicho, a jure vel ab homine, y de todas las otras censuras y penas en que por qualquiera causa ayas incurrido, aunque la absolucion dellas sea reservada a la sancta sede Apostolica, segun por esta te es concedida, y restituyote a la union y comunion de los fieles Christianos. Y assi mismo te absueluo de todos tus peccados crimines y excellos que ami agora has confessado, y de los que confessarias si a tu memoria ocurriessen, aunque sean tales que la absolucion dellos a la sancta sede Apostolica (como dicho es) pertenezca. Y otorgote plenaria indulgencia y remission cumplida de todos tus peccados agora y en qualquier tiempo confessados olvidados o ignorados, y de las penas que por ellos tras obligado a padecer en el Purgatorio. *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Amen.*

**Summario de las estaciones e indulgencias de Roma, las cuales concede su
Sanctidad a todas las personas que tomaren esta bulla, y hizieren y
cumplieren cerca desto lo en ella contenido.**

- El primera dia de quaresma en S. Sabina ind. ple.
 Ineues en sant Jorge, indulgencia plenaria.
 Viernes en sant Iuan y Sant Pablo, ind. plenar.
 Sabado en sant Triphon, indulgencia plenaria.
 Dominica primera en sant Iuan y S. Pedro, ind. ple.
 Lunes en sant Pedro in vincula, indulg. plenaria.
 Martes en sancta Ana stafa, indulgencia plenaria.*
- ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
- Miercoles en sancta Maria la mayor, ind. plen.
 Ineues en sant Lorenzo Panisperna, ind. ple.
 Viernes en los sanctos Apóstoles, indulgencia plen.
 Sabado en sant Pedro, indulg. plenar.
 Dominica ij. en sancta Maria de la navicella y en
 sancta Maria la mayor, indulgencia plenaria.
 Lunes en sant Clemente, indulgencia plenaria.
 Martes en sancta Babina, indulgencia plenaria.
 Miercoles en sancta Cecilia, indulgencia plenaria.
 Ineues en sancta Maria trans Tiber, indulg. plen.
 Viernes en sant Vidal, indulgencia plenaria.
 Sabado en sant Pedro Marcelino, indulg. plenaria.*
- ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
- Dnica iij. en S. Lorenzo fuera de los muros, ind. plen.
 ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
 Lunes en sant Marcos, indulg. plenar.
 Martes en sancta Potenciana, indulg. plenar.
 Miercoles en sant Sixto, indulg. plenaria.
 Ineues en S. Cosme, y S. Damian se muestra la Imagen
 de nuestra Señora del populo y de la paz: y ay
 indulgencia plenaria.
 Viernes en S. Lorenzo in Lucina, indulg. plenar.
 Sabado en sancta Susanna, y en sancta Maria de
 los Angeles, en las Termas, indulgencia plenar.
 Dominica iiii. en sancta Cruz in Ierusalem, ind. ple.*
- ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
- Lunes en los sanctos quatro Coronados, ind. plen.
 Martes en sant Lorenzo in Damaso, ind. plenar.
 Miercoles en sant Pablo, indulgencia plenaria.
 Ineues en S. Silvest. y S. Martin, en los montes, in. ple.
 Viernes en sant Eusebio, indulgencia plenaria.
 Sabado en sancta Nicolas in carcere, ind. plenaria.
 Dominica v. en sant Pedro, indulg. plenaria.
 Lunes en sant Gregorio, indulgencia plenar.
 Martes en sant Quirce, indulgencia plenaria.
 Miercoles en sant Marcelo, ind. plenar.
 Ineues en sant Apollinar, indulg. plenar.
 Viernes en sant Esteuan redondo, indulg. plenar.*
- ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
- Sabado en sant Iuan ante portam Latinam, ind. ple.
 ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
 Dominica de la Oliva que es Domingo de Ramos.
 indulgencia plenaria en sant Iuan de Letran.
 Lunes en sancta Praxedis, indulgencia plenaria.
 Martes en sancta Prisca, indulgencia plenaria.
 Miercoles en sancta Maria la Mayor, ind. plenaria.
 Ineues en sant Iuan de Letran, indulg. plenaria.
 Viernes en sancta Cruz in Ierusalem, y en sancta
 Maria de los Angeles en las Termas, ind. plenar.
 Sabado en sant Iuan de Letran, indulgencia plenar.
 Dominica de Passua en sancta Maria la Mayor,
 indulgencia plenaria.
 Lunes en sant Pedro, indulgencia plenaria.
 Martes en sant Pablo, indulgencia plenaria.
 Miercoles en S. Lorenzo fuera de los muros, ind. ple.*
- ✠ Y este dia se saca una anima de Purgatorio.
- Ineues en los sanctos Apóstoles, indulgencia plenar.
 Viernes en sancta Maria la redonda, indulg. plenar.
 Sabado en sant Iuan de Letran, indulgencia plenar.
 Dominica in albis en sant Pappagio, ind. plenar.*

Estaciones después de Pascua.

En las Letanias mayores, esto es la fiesta de *sant Marcos a sant Pedro*, indulgencia plenaria.

En el día de la *Ascension de Christo* en *sant Pedro* indulgencia plenaria.

En la *virgil de Pentecostes* en *S. Iuan de Letran*, in. pl.

Lunes en *sant Pedro in vincula*, indulgencia plenaria.

Martes en *santa Anastasia*, indulgencia plenaria.

Miércoles en *santa Maria la mayor*, indulg. plena.

Jueves en *sant Lorenzo fuera de los muros*, ind. plen.

✠ Y este día se saca una anima de Purgatorio.

Viernes en los *santos Apostoles*, indulgencia plenaria.

Sabado en *sant Pedro*, indulg. plenaria.

✠ Y este día se saca una anima de Purgatorio.

Miércoles de iiij. temporas en *Sancta Maria la mayor*, indulgencia plenaria.

Viernes en los *santos Apostoles*, indulgen. plenaria.

Sabado en *S. Pedro*, indulgencia plenaria.

Estaciones del Adviento.

Dominica i. en *S. Maria la mayor*, indulg. plen.

Item en la dicha yglesia todas las fiestas de nuestra Señor, indulgencia plenaria.

Dominica ii. en *santa Cruz in Ierusalem*, y en *S. Maria de las Angeles* en las *Termas*, ind. plenaria.

Dñica iiij. en *sant Pedro*, indulgencia plenaria.

Miércoles de las *iiij. temporas* en *S. Maria la mayor*, indulgencia plenaria.

Viernes en los *santos Apostoles*, indulg. plen.

Sabado en *sant Pedro*, indulgencia plenaria.

Dñica iiij. en los *santos Apostoles*, indulg. plenaria.

La *noche de Navidad* en *santa Maria la mayor* en la *capilla del Peñebre*, indulgencia plenaria.

En la *segunda Misa* del *Alas* en *S. Anastasia*, indulgencia plenaria.

El día de la *Natividad* de nuestro Señor *Iesu Christo* a la *tercera Misa* en *santa Maria la mayor*, indulgencia plenaria.

La *fiesta* de *S. Estevan* en *S. Estevan redondo*, in. pl.

La *fiesta* de *sant Iuan Euangelist.* en *santa Maria la mayor*, indulgencia plenaria.

La *fiesta* de los *Innocentes* en *sant Pablo*, ind. plena.

El día de la *Circuncision* de nuestro Señor en *santa Maria de trans Tiber*, indulgencia plenaria.

El día de la *Epiphania* en *S. Pedro*, indulg. plenaria.

Dñica in septuages. en *S. Lorenzo extramuros*, in. pl.

✠ Y este día se saca una anima de Purgatorio.

Dñica in sexagesima en *sant Pablo*, indulg. plenaria.

Dñica in quinquagesima en *sant Pedro*, ind. plen.

El Licenciado Don Francisco d'Avila.

